

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

พระวังคีสะ

พระวังคีสะ เกิดในตระกูลพราหมณ์ นครสาวัตถี ได้รับการศึกษาจบไตรเพท จนมีความชำนาญเป็นที่พอใจของอาจารย์ จึงให้เรียนมนต์พิเศษอีกอย่างหนึ่งชื่อว่า “ฉวสีสมนต์”^๑ ซึ่งเป็นมนต์เครื่องพิสูจน์ศีระชะชากศพมมนุษย์ แม้จะตายไปแล้วถึง ๓๐ ปี โดยใช้นิ้วเคาะหรือตีที่หัวของศพ หรือกะโหลก ก็จะรู้ว่าเจ้าของศีระชะหรือกะโหลกนั้น ตายแล้วไปเกิดเป็นอะไร เกิดที่ไหน ท่านมีความเชี่ยวชาญในมนต์นี้มาก จึง ได้อาศัยมนต์นี้เป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต และเริ่มมีชื่อเสียงเลื่องลือมากขึ้น

ต่อมาเขาได้ตั้งเป็นคณะ มีผู้ร่วมงานทำกันเป็นระบบ มีการโฆษณาชักชวนให้คนมาใช้บริการ และ ตระเวน ทั่วไปตามเมืองต่าง ๆ ด้วยวิธีการอย่างนี้ ประชาชนได้นำหัวกะโหลกของญาติที่ตายไปแล้วมาให้พิสูจน์กันมากมาย ชาวคณะของวังคีสะ ได้รับสิ่งตอบแทนมากขึ้น ซึ่งมีทั้งสิ่งของอาหาร และเงินจำนวนมาก ทำให้มีฐานะร่ำรวยขึ้น พวกเขาได้ท่องเที่ยวไปตามเมืองต่าง ๆ แล้วย้อนกลับมายังเมืองสาวัตถีพักอยู่ในที่ไม่ไกลจากประตูพระเชตะวัน มหาวิหารมากนัก ได้เห็นพุทธบริษัท ถีอดดอกไม้และเครื่องสักการะไปยังวัดพระเชตะวัน จึงถามว่า “ท่านทั้งหลาย จะไปไหนกัน ?” พุทธบริษัท จึงตอบว่า “พวกเรา จะไปฟังเทศน์ที่วัดพระเชตะวัน” พวกคณะของวังคีสะ จึงตอบ ว่า “ท่านทั้งหลาย มาหาวังคีสะดีกว่า เพราะท่านสามารถรู้ว่าคนที่ตายไปแล้ว ไปเกิดเป็นอะไร ไปเกิดที่ไหน” พุทธบริษัทแย้งขึ้นการโต้ตอบ “ในโลกนี้ ไม่มีผู้ใดจะรู้เท่าเทียม พระพุทธเจ้าของพวกเราได้หรอก” การโต้เถียง เริ่มรุนแรงขึ้น ไม่เป็นที่ยุติ กลุ่มของวังคีสะ จึงตามไปที่พระเชตะวันมหาวิหาร เพื่อพิสูจน์ความสามารถว่าใครจะ เหนือกว่ากัน พระพุทธองค์ทรงทราบวัตถุประสงค์ของกลุ่มวังคีสะได้ดี จึงรับสั่งให้นำกะโหลกคนตายมา ๕ กะโหลก คือ

๑. กะโหลกคนที่ตายไปเกิดในนรก
๒. กะโหลกคนที่ตายไปเกิดในสวรรค์
๓. กะโหลกคนที่ตายไปเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน
๔. กะโหลกคนที่ตายไปเกิดเป็นมนุษย์
๕. กะโหลกของพระอรหันต์

^๑ <https://84000.org/tipitaka/attha/attha.php?b=25&i=16&p=4>

เมื่อได้กะโหลกศีรษะมาครบแล้ว ได้มอบให้วังคีสะตรวจสอบดูว่าเจ้าของกะโหลกเหล่านั้นไปเกิดที่ไหน วังคีสะ เคาะกะโหลกเหล่านั้นมาตามลำดับ และทราบสถานที่ไปเกิดถูกต้องทั้ง ๔ กะโหลก แต่พอมาถึงกะโหลกสุดท้าย ซึ่งเป็นกะโหลกของพระอรหันต์ ไม่สามารถจะทราบได้ ไม่มีเสียงตอบจากเจ้าของกะโหลกว่าไปเกิดที่ไหน จึงนั่งอยู่ครู่หนึ่ง พระพุทธองค์จึงตรัสถามว่า “วังคีสะ เธอไม่รู้หรือ ?” วังคีสะ ตอบว่า “ข้าพระพุทธเจ้า ไม่รู้ พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์จึงตรัส “วังคีสะ ตถาคตรู้ ด้วยกำลังมโนของตถาคตเอง”

ลำดับนั้น วังคีสะ ได้กราบทูลขอเรียนมนต์นั้นจากพระบรมศาสดา ซึ่งพระพุทธองค์ก็ทรงรับจะสอนมนต์นั้นให้ แต่มีข้อแม้ว่าผู้เรียนจะต้องบวช จึงจะสอนให้ วังคีสะ คิดว่า ถ้าเรียนมนต์นี้จบก็จะไม่มีผู้เทียมได้เลย จะเป็นประโยชน์แก่อาชีพอของตนเป็นอย่างยิ่ง จึงบอกให้พราหมณ์ร่วมคณะเหล่านั้นรอสัก ๒-๓ วัน เมื่อบวชเรียนมนต์จบแล้วก็จะสึกออกไปร่วมคณะกันต่อไป

เมื่อวังคีสะบวชแล้ว พระบรมศาสดาประทานพระกรรมฐาน มีอาการ ๓๒ เป็นอากรมณ์ รับผิดชอบ รับสั่งให้สาธยายท่องบริกรรม พร้อมทั้งพิจารณาไปด้วย ฝ่ายพราหมณ์ที่คอยอยู่ก็มาถามเป็นระยะๆ ว่าเรียนมนต์จบหรือยัง วังคีสะ ก็ตอบว่ากำลังเรียนอยู่ โดยเวลาล่วงไปไม่นานนัก ท่านก็ได้บรรลุพระอรหันต์ผล เป็นพระอริยบุคคลในพระพุทธศาสนา พวกพราหมณ์เหล่านั้นเห็นว่าท่านไม่หวนกลับสึกออกมาประกอบอาชีพฆราวาสเช่นเดิมอีกแล้ว จึงได้แยกย้ายกันไปตามอัธยาศัยของตน ๆ

พระวังคีสะ เมื่อสำเร็จเป็นพระอรหันต์ แล้วได้เป็นกำลังช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเมื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าครั้งใด ก็จะกล่าวสรรเสริญพระพุทธานุคุณบทหนึ่งอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้ พระบรมศาสดาทรงยกย่องท่านในตำแหน่งเอตทัคคะ เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ในทางผู้มีปฏิภาณ คือ ความสามารถในการผูกบทกวีคาถา ท่านดำรงอายุสังขาร สมควรแก่กาลเวลาแล้ว ก็ดับขันธปรินิพพาน

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ